

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x
e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/20550/2016
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/PS/791/2015

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 9. 11. 2015 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi o návrhu ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti Fio banka, a.s., IČO 61858374, se sídlem V Celnici 1028/10, 117 21 Praha 1, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka B 2704 (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o vrácení částky ve výši 4.88 dolarů a náhrady nemajetkové újmy ve výši 200 dolarů a dále ve věci určení neplatnosti smluvního ujednání stran, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se po Instituci domáhá vrácení neoprávněně naúčtovaných sankčních úroků za čerpání úvěru na obchodování s cennými papíry a úroků za záporný zůstatek na úvěrovém účtu, finanční kompenzace za časové a jiné náklady na uplatnění nároku, a určení, že předmětné jednání Instituce bylo jednáním klamavým, a z tohoto důvodu je uzavřená komisionářská smlouva a smlouva o úvěru a půjčce na obchodování s investičními instrumenty neplatná.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 11. 5. 2015 komisionářskou smlouvu, ve které se Instituce jako komisionář zavázala na základě pokynů Navrhovatele svým jménem na účet Navrhovatele vykonávat činnosti směřující k dosažení koupě a prodeje investičních nástrojů na trzích s investičními nástroji či uzavírat obchody se třetími osobami a Navrhovatel jako komitent se zavázal zaplatit za komisionářské služby Instituce úplatu (dále jen „Komisionářská smlouva“). Podle čl. II bodu 1. Komisionářské smlouvy jsou její součástí Všeobecné smluvní podmínky pro obchodování s investičními instrumenty s účinností od 22. 12. 2014 (dále jen „Všeobecné podmínky“).

Finanční arbitr dále zjistil, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 11. 5. 2015 smlouvu o úvěru a půjčce na obchodování s investičními nástroji a souvisejícími ujednání (dále jen „Smlouva o úvěru“). Ve Smlouvě o úvěru si strany sporu sjednaly investiční službu podle § 4 odst. 3 písm. b) zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o podnikání na kapitálovém trhu“), tj. *„poskytování úvěru nebo zápůjčky zákazníkovi za účelem umožnění obchodu s investičním nástrojem, na němž se poskytovatel úvěru nebo půjčky podílí.“*

Podle § 2 odst. 1 písm. g) zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů, se tento zákon (upravující zejména práva a povinnosti při poskytování spotřebitelského úvěru) nevztahuje na půjčku, úvěr, či jinou obdobnou finanční službu *„sjednanou s obchodníkem s cennými papíry nebo bankou, jejímž účelem je provedení operace s investičním nástrojem, přičemž obchodník s cennými papíry nebo banka jsou do této operace zapojeni“*. Na Smlouvu o úvěru se tak uplatní obecná úprava smlouvy o úvěru podle §§ 2395 až 2400 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“).

Finanční arbitr považuje Navrhovatele v právním vztahu založeném Komisionářskou smlouvou a Smlouvou o úvěru za spotřebitele podle § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, protože nezjistil, že Navrhovatel vystupoval jako fyzická osoba, která jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy.

Finanční arbitr současně zjistil, že Instituce je podle veřejného rejstříku obchodní společností a podle seznamu finančních institucí vedeného Českou národní bankou, je bankou, mezi jejíž předměty činností patří mimo jiné výkon činností uvedených v § 1 odst. 3 písm. h) zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, tedy poskytování investičních služeb, mimo jiné hlavní investiční služby *„přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů“* a *„provádění pokynů týkajících se investičních nástrojů na účet zákazníka“* podle § 4 odst. 2 písm. a) a b) zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

Instituce tedy v právním vztahu k Navrhovateli vystupuje v postavení obchodníka s cennými papíry ve smyslu § 5 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu a je tak způsobilá být účastníkem řízení ve smyslu § 3 odst. 1 písm. h) zákona o finančním arbitrovi.

1.1 Námitka nepřislusnosti finančního arbitra

Finanční arbitr neshledal jako důvodnou námitku Instituce o nepřislusnosti finančního arbitra k rozhodnutí projednávaného sporu, že projednávaná věc nespadá do žádné oblasti působnosti finančního arbitra tak, jak tyto oblasti působnosti finančního arbitra vymezovalo kompetenční ustanovení § 1 zákona o finančním arbitrovi ve znění účinném ke dni zahájení řízení (tj. ke dni 9. 11. 2015).

Finanční arbitr nabyl působnost k řešení projednávaného sporu v průběhu řízení (projednávaný spor se současně projevil jako spor vzniklý při poskytování investičních služeb a nikoli jako spor při poskytování platebních služeb, až po několika procesních úkonech, a nebyla tak v tomto ohledu jistá povaha projednávaného sporu). V souladu s procesní zásadou zkoumání podmínek řízení kdykoliv během řízení a v souladu se zásadou procesní ekonomie, je finanční arbitr příslušný k rozhodování sporu i v případech, kdy právní vztah, resp. spor v právním vztahu, vznikl před účinností právní normy, která působnost finančního arbitra založila. Z tohoto důvodu je finanční arbitr příslušný také k posouzení sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi spotřebitelem a obchodníkem s cennými papíry při poskytování investičních služeb ve smyslu § 1 odst. 1 písm. h) zákona

o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

3. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že v červenci 2015 vybral ze svého obchodního účtu č. ■■■, který pro něho Instituce vede na základě Komisionářské smlouvy (dále jen „Investiční účet“), všechny peněžní prostředky označené obchodním systémem Instituce jako „peníze k výběru“.

Navrhovatel tvrdí, že výběr proběhl tak, že jej potvrdil pracovník Instituce, čímž jej současně autorizoval. Navrhovatel tvrdí, že vybral přesnou částku, která byla v obchodním systému označena jako peníze k výběru, tedy jako peněžní prostředky, s kterými může volně nakládat.

Navrhovatel namítá, že bez autorizace pracovníka Instituce by nemohl být pokyn k výběru proveden (Navrhovatel již přesná data není schopen v obchodním systému dohledat – systém je nezobrazuje).

Navrhovatel namítá, že Instituce na konci měsíce (červenec 2015) na úvěrový účet č. ■■■ (dále jen „Úvěrový účet“), který pro něho Instituce zřídila na základě Smlouvy o úvěru, a který je spojený s investičním účtem, doúčtovala poplatky (tj. podle podkladu výpisu z Úvěrového účtu – „běžných úroků za půjčku cenných papírů v USA“ – pozn. finančního arbitra, dále jen „Úroky z půjčky cenných papírů“), o kterých věděla již v okamžiku výběru peněžních prostředků Navrhovatelem, tedy volných peněžních prostředků indikovaných položkou „Peněz k výběru“.

Navrhovatel tvrdí, že tím se investiční účet dostal do záporného zůstatku, a proto mu Instituce účtovala na konci měsíce sankční poplatky (podle výpisu z Úvěrového účtu – „sankční úroky za čerpání úvěru na obchodování v USA“, dále jen „Sankční úrok“).

Navrhovatel namítá, že Instituce při reklamaci odmítla ustoupit od naúčtování Sankčního úroku a že vlastně hájí postup, kdy pracovník Instituce autorizuje pokyn výběru peněžních prostředků z Investičního účtu, který obchodní systém Instituce indikuje jako volné peněžní prostředky, a jenž následným zpětným zaúčtováním vede k sankci, kterou si Instituce sama vypočte. Navrhovatel zdůrazňuje, že si vše hlídal, proto vybíral přesně částku, kterou obchodní systém označil jako peníze k výběru, a kterou pracovník Instituce vybrat umožnil a autorizoval.

Navrhovatel na podkladu výpisu z Úvěrového účtu vysvětluje, že prvotní příčinou účtování Sankčních úroků bylo zaúčtování Úroků z půjčky cenných papírů, tj. fakt, který byl Instituci znám již 7. 7. 2015 při výběru peněz (tedy před 7. 7. 2015). Přesto, že Instituce o splatnosti Úroku z půjčky cenných papírů věděla, zaúčtovala jej až k 31. 7. 2015 (ovšem k dřívějšímu datu z počátku července), a za tento skrytě záporný zůstatek účtovala sankční poplatek (Sankční úrok). Od 1. 7. 2015 do 31. 7. 2015 ukazoval investiční účet částku 0 Kč, a až zpětným doúčtováním se ocitl v záporu k 31. 7. 2015 a Sankční úrok Instituce zaúčtovala tak, jakoby byl úvěrový účet v záporu po celou dobu 1. 7. 2015 až 31. 7. 2015.

Navrhovatel požaduje kompenzaci za časové náklady, které mu vznikly v souvislosti se samostatným zpracováním podkladů pro podání návrhu, protože Instituce nevyhověla jeho žádosti o jejich poskytnutí. Jedná se o podklad výzvy k nápravě, číselné označení jednotlivých transakcí a detail potvrzovací transakce.

4. Tvrzení Instituce

Instituce tvrdí, že Úvěrový účet byl založen na základě dodatku ke Komisionářské smlouvě a Smlouvě o úvěru, a to čistě jako technické řešení sloužící k lepšímu zobrazení čerpání sjednaného úvěru a že se v žádném případě nejedná o platební účet, ale (pokud by měl být nějak definován) o úvěrový účet.

K Navrhovatelem rozporovanému naúčtování Sankčních úroků (*a tedy i Úroku za půjčku cenných papírů – pozn. finančního arbitra*) Instituce argumentuje, že pracovník Instituce nemá povinnost ověřovat, zda na účtu zůstane (po požadované transakci provedené prostřednictvím obchodního účtu – *tedy i po výběru peněžních prostředků Navrhovatelem v položce „Peníze k výběru“ z Investičního účtu – pozn. finančního arbitra*) dostatek peněžních prostředků pro případné závazky s pozdějším datem splatnosti. Navrhovatel se na takovou informaci ani nedotazoval a Instituce nemohla znát Navrhovatelovy záměry týkající se možné dispozice s peněžními prostředky (Navrhovatel, jakož i jakýkoliv jiný klient, může disponibilní prostředky vybrat počátkem měsíce, a koncem měsíce určitou částku opět vložit na účet tak, aby bylo z čeho uhradit případné poplatky, které se teprve budou účtovat, tj. budou splatné).

Instituce vysvětluje, že peněžní prostředky označované jako „Peníze k výběru“ jsou aktuálně dostupným zůstatkem, který je možné převést na jiný účet nebo vybrat v hotovosti na pokladně. Instituce klientům (Navrhovateli) nezodpovídá za případné závazky s pozdějším datem splatnosti, o kterých klient mohl a měl vědět. Všechny úroky (Sankční úroky, Úrok z půjčky cenných papírů, úroky z úvěru) Instituce účtovala v souladu se Smlouvou o úvěru.

Instituce argumentuje, že Sankční úrok nebyl účtován na základě čl. IX odst. 5 Všeobecných podmínek, ale na základě ustanovení čl. VIII odst. 1 Smlouvy o úvěru, a to z toho důvodu, že se jedná o smluvní pokutu nedostatečné zajištění úvěru – přečerpání ručení, na což se právě ustanovení čl. VIII odst. 1 Smlouvy o úvěru vztahuje a aplikuje. Ustanovení čl. IX odst. 5 Všeobecných podmínek stanoví obecnou povinnost klienta uhradit Instituci úroky z prodlení, přičemž toto ustanovení Instituce v tomto případě neaplikovala.

Instituce dále tvrdí, že Úrok z půjčky cenných papírů Instituce účtuje na základě ustanovení čl. II odst. 11 Smlouvy o úvěru.

Je-li Úvěrový účet v záporném zůstatku, účtuje se úrok podle čl. II odst. 10 Smlouvy o úvěru.

Smluvní pokuta za nedostatečné zajištění úvěru je dlužníkovi účtována (tj. Sankční úrok), nebude-li dlužník udržovat hodnotu svých aktiv a pasiv tak, aby ke konci každého kalendářního dne byla splněna podmínka odpovídající příslušnému trhu podle ustanovení čl. VII odst. 1 písm. a) Smlouvy o úvěru.

5. Jednání o smíru

Finanční arbitr v souladu s § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Navrhovatel finančnímu arbitrovi sdělil, že smírné řešení považuje za možné v případě, že Instituce vrátí Navrhovateli hodnotu naúčtovaných Sankčních úroků a úroků z úvěru účtovaných dne 31. 8. 2015 a 30. 9. 2015 a k tomu Instituce dále Navrhovateli uhradí kompenzaci za časové a jiné náklady při uplatnění nároku ve výši 200 dolarů. Instituce smírné řešení sporu odmítá. Finančnímu arbitrovi se smírného řešení sporu nepodařilo dosáhnout.

6. Právní posouzení

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není finanční arbitr vázán návrhem a aktivně opatřuje podklady; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Z tvrzení Navrhovatele finanční arbitr k jádru sporu vyvodil, že Navrhovatel napadá postup Instituce při zúčtování poplatků a úvěrů podle Smlouvy o úvěru, když tvrdí, že Úrok z půjčky cenných papírů ve výši 53,09 dolarů měla Instituce zaúčtovat ke dni 7. 7. 2015 (důvod Navrhovatel nespécifikuje, jen sděluje, že mu byl Úrok z půjčky cenných papírů k tomuto datu znám), aby při výběru peněžních prostředků z Investičního účtu Navrhovatel věděl, jaká je skutečná hodnota „Peněz k výběru“, tedy, aby věděl, že nemůže vybrat vše, co obchodní systém jako peníze k výběru indikoval; naopak obchodní systém Instituce do této položky nezaúčtoval výši splatných Úroků z půjčky cenných papírů. Kdyby totiž Instituce Úrok z půjčky cenných papírů zaúčtovala na Investiční účet, Navrhovatel by se nemusel dostat do záporného zůstatku spojeného s účtováním Sankčních úroků za čerpání úvěru [a dalším „sankčním poplatkem“ ve výpisu z Úvěrového účtu bez speciálních titulků, účtovaný jako úrok za záporný zůstatek Úvěrového účtu (dále jen „Úrok za záporný zůstatek“)]. Z takto klamavého postupu Instituce Navrhovatel vyvozuje další nároky.

Finanční arbitr v projednávaném sporu tedy považuje za předmět sporu posouzení skutečnosti, zda Instituce účtovala sankční úroky za čerpání úvěru na obchodování s cennými papíry a úroky za záporný zůstatek na Úvěrovém účtu oprávněně, zda projednávané jednání Instituce (spočívající v označení položky „peněz k výběru“) lze právně hodnotit jako jednání za použití nekalých obchodních praktik a zda případná klamavost tohoto jednání zakládá neplatnost Komisionářské smlouvy nebo Smlouvy o úvěru.

Finanční arbitr na Navrhovatele pohlíží jako na tzv. průměrného spotřebitele. Průměrným spotřebitelem se rozumí spotřebitel, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory. Institut průměrného spotřebitele neslouží bezmezně ochraně spotřebitele, ale naopak chrání jen spotřebitele uvědomělého a dostatečně pečlivého ke správě svých vlastních věcí. Shodné pojetí převzal i Nejvyšší soud České republiky v rozsudku ze dne 30. 5. 2007, sp. zn. 32 Odo 229/2006, nebo v rozsudku ze dne 30. 10. 2009, sp. zn. 23 Cdo 1057/2009.

6.1 *Skutková zjištění*

Ze souhlasných tvrzení stran sporu má finanční arbitr za prokázané, že strany sporu uzavřely Komisionářskou smlouvu, na základě které uzavřely Smlouvu o úvěru.

Z podkladu výpisu z Úvěrového účtu finanční arbitr zjistil, že ke dni 31. 7. 2015 Instituce zaúčtovala na Úvěrový účet Úrok z půjčky cenných papírů.

Z téhož podkladu finanční arbitr zjistil, že Navrhovatelův nárok na vrácení peněžních prostředků v celkové 4.88 dolarů se skládá z

- a) poplatku ve výši 0.17 dolarů účtovaného dne 31. 7. 2015
- b) poplatku ve výši 1.96 dolarů ze dne 31. 8. 2015
- c) poplatku ve výši 1.94 dolarů účtovaný dne 30. 9. 2015,

ve výpisu z Úvěrového účtu stejně označeno titulkem „Sankční úroky za čerpání úvěru na obchodování v USA“, tedy Sankční úrok

d) úroků z úvěru účtovaných dne 31. 8. 2015 ve výši 0.42 dolarů

e) úroků z úvěru účtovaných dne 30. 9. 2015 ve výši 0.39 dolarů,

ve výpisu z Úvěrového účtu bez speciálních titulků, účtováno jako úrok za záporný zůstatek Úvěrového účtu, tedy Úrok za záporný zůstatek.

6.2 Přípustnost účtovaných poplatků a úroků

Navrhovatel v řízení před finančním arbitrem nenapadá existenci ani výši účtovaných poplatků a úroků, ale skutečnost, že Instituce při jejich účtování nepostupuje transparentně a nastavením obchodního systému klame uživatele tím, že v položce „peníze k výběru“ neukazuje výši peněžních prostředků, které jsou skutečně k výběru, bez toho aniž by nehrozilo účtování dodatečných poplatků či úroků.

Řádně uzavřená a podepsaná Smlouva o úvěru splňuje základní náležitosti smluvního typu smlouvy o úvěru tak, jak vyžaduje v § 2395 občanský zákoník, tj. subjekt v postavení úvěrujícího se závazkem poskytnout na žádost úvěrovaného peněžní prostředky do určité částky (Instituce), úvěrovaného se závazkem tyto peněžní prostředky vrátit a zaplatit úrok (Navrhovatel) a za poskytnutí peněžních prostředků je sjednána úplata ve formě úroku.

Podle bodu 11 čl. II Smlouvy o úvěru je Instituce oprávněna účtovat Úrok z půjčky cenných papírů „*[d]lužník je povinen zaplatit věřiteli za čerpání půjčky investičních nástrojů poplatek za půjčku, a to ve výši odpovídající úrokové sazbě úroku z úvěru dle odst. 10 tohoto článku, přičemž za dlužnou částku je v tomto případě považována částka rovnající se aktuální tržní hodnotě půjčených investičních nástrojů dlužníka na příslušném trhu k okamžiku ukončení obchodování v otevřené fázi kurzotvorného trhu každého obchodního dne, ve kterém je půjčka čerpána.*“

Podle věty první bodu 10 čl. II Smlouvy o úvěru „*[z]áporný zůstatek úvěrového účtu (u úvěru v Kč v podúčtu A) bude úročen úrokovou sazbou z úvěru rovnou součtu referenční sazby věřitele a úrokového navýšení.*“ Podle tohoto ustanovení Instituce účtovala Úrok za záporný zůstatek.

Sankční úrok Instituce účtovala podle čl. VIII odst. 1 Smlouvy o úvěru, podle jehož věty první platí, že „*[d]lužník je povinen postupovat tak, aby v každém okamžiku trvání účinnosti této smlouvy byly splněny všechny podmínky uvedené v čl. VII odst. 1 Smlouvy o úvěru (tento článek upravuje podmínky dostatečného zajištění úvěru ze Smlouvy o úvěru – pozn. finančního arbitra).*“, přičemž podle věty třetí tohoto ustanovení „*„[n]ebude-li dlužník udržovat hodnotu svých aktiv a pasiv tak, aby ke konci každého kalendářního dne byla splněna podmínka dle čl. VII odst. 1 písm. a) odpovídající příslušnému trhu, je dlužník povinen uhradit věřiteli smluvní pokutu za nedostatečné zajištění úvěru (přečerpání ručení)...*“

Podle čl. II odst. 13 Smlouvy o úvěru „*[ú]roky z kladného zůstatku úvěrového účtu budou připisovány a úroky z úvěru, poplatky za půjčku a sankční úroky z úvěru budou odepisovány z úvěrového účtu (u úvěrového účtu z podúčtu A) vždy ke dni jejich splatnosti, tj. k poslednímu dni kalendářního měsíce za daný kalendářní měsíc...*“

Finanční arbitr při posuzování těchto ujednání, které zakládají právo Instituce na účtování, v citovaném pořadí, Úroku z půjčky cenných papírů, Úroku za záporný zůstatek a Sankčního úroku, nezjistil, že by tato ujednání Smlouvy o úvěru byla nesrozumitelná nebo neurčitá.

6.3 Oprávněnost způsobu účtování poplatků

Finanční arbitr po posouzení zjištěných skutkových okolností došel k závěru, že tvrzení Navrhovatele nejsou logicky consistentní a nemají oporu v předložených podkladech.

Z Úvěrového účtu finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatelem požadovanou částku 4.88 dolarů Instituce účtovala za období 1. 7. 2015 až 31. 7. 2015 a že by ji tvořily jen Sankční úroky; tato skutečnost z žádného podkladu nevyplývá (především s ohledem na fakt, jak je vysvětleno výše, že Navrhovatelem požadovaná částka 4.88 dolarů se skládá ze dvou typů poplatků, a to Sankčních úroků, které z uplatňované částky celkem činí 4.07 dolarů účtovaných za období tří měsíců od 1. 7. 2015 do 30. 9. 2015, a dále z Úroku za záporný zůstatek ve zbylé hodnotě 0.81 dolarů).

Pokud by tedy měl být v logice Navrhovatelových tvrzeních nějaký Sankční úrok finančním arbitrem posuzován, šlo by jen o ten Sankční úrok, který Instituce za toto období skutečně účtovala, a to Sankční úrok ve výši 0.17 dolarů vyúčtovaný dne 31. 7. 2015 (tedy jen jeden ze tří vyúčtovaných a Navrhovatelem uplatňovaných Sankčních úroků), protože jen ten mohl být skutečně účtován za období od 1. 7. 2015 do 31. 7. 2015 – dva další Sankční úroky Instituce zaúčtovala za období měsíců srpen a září 2015.

Dalším logickým nedostatkem konstrukce Navrhovatelových tvrzení v rozsahu posuzování Sankčních úroků je, že pokud je základem požadavku na vrácení 4.88 dolarů netransparentnost účtovaných poplatků a úroků, musel by se Navrhovatelův nárok opírat jen o období od 1. 7. 2015 do 31. 7. 2015, protože jak plyne z výpisu z Úvěrového účtu, po tomto období již Instituce podstatu a výši účtovaných poplatků (tedy Sankčního úroku a Úroků za záporný zůstatek) transparentním způsobem Navrhovateli ozřejmila právě tím, že jej do výpisu z Úvěrového účtu zahrнула.

Pokud tedy Navrhovatel Instituci vytýká klamavé jednání spočívající v netransparentnosti účtovaných poplatků a úroků, nemůže se toto týkat období následujícího po okamžiku zpřístupnění výpisu z Úvěrového účtu, který smluveným způsobem opakuje investiční úkony Navrhovatele, účtovanou úplatu za služby a zůstatek na Úvěrovém účtu.

V okamžiku následujícím již Navrhovatel mohl a měl učinit opatření, která by účtování dalších poplatků a úroků Instituci zabránila. Finanční arbitr však s argumentací Navrhovatele nesouhlasí ani v případě Navrhovatelem formulovaných nároků plynoucích z období od 1. 7. 2015 do 31. 7. 2015, protože jejich podstatou je ničím neopodstatněný přenos odpovědnosti za správu investice (Investičního a Úvěrového účtu) z Navrhovatele na Instituci.

Navrhovatel s Institucí sjednal rozsah práv a povinností při obchodování Smlouvu o úvěru. Soubor práv a povinností smluvních stran z této smlouvy jednoznačně vyplývá, a to včetně ustanovení o účtovaných poplatcích sankčního typu, tedy sankce za nedostatečně zajištění úvěru podle čl. VIII odst. 1 Smlouvy o úvěru a sankce ve formě úroků za záporný zůstatek Úvěrového účtu (čl. 2 odst. 10 Smlouvy o úvěru), a dále ustanovení o úplatě za poskytnutí samotného úvěru ve formě běžných úroků podle čl. 2 odst. 11 Smlouvy o úvěru (Úrok z půjčky cenných papírů).

Pokud Navrhovatel vybral všechny peněžní prostředky v položce „Peníze k výběru“ musel do úvahy o vhodnosti je vybrat, zahrnout i to, zda bude mít na úhradu závazků, které mu

z čerpání služby u Instituce podle Smlouvy o úvěru vznikly. Instituce tuto úvahu za něj provést nemusela, protože se k žádnému průběžnému propočítávání v budoucnu splatných závazků nezavázala a současně lze konstatovat, že ani nemohla (úvahu) provést, protože, na rozdíl od Navrhovatele samotného, jen stěží mohla předpokládat investiční záměry Navrhovatele, nebo jeho potencionální opatření k řízení likvidity. Instituce konečně nemohla presumovat Navrhovatelovu neznalost práv a povinností vyplývajících ze Smlouvy o úvěru, tj. že Navrhovatel nebude vědět o tom, že se jeho účet dostane do záporného zůstatku a že nebude vědět o tom, že existence záporného zůstatku je spojena se vznikem dalších sankčních povinností.

S Navrhovatelem nelze ostatně ani souhlasit když tvrdí, že již ke dni 7. 7. 2015 Instituce věděla o výši Úroku z půjčky cenných papírů a tento měla k tomuto okamžiku zaúčtovat. Z čl. 2 odst. 13 Smlouvy o úvěru jednoznačně vyplývá, že jako Úrok z půjčky cenných papírů, tak i výše posuzované Sankční úroky, budou připisované nebo odepisované z Úvěrového účtu ke dni splatnosti, tj. k poslednímu dni za kalendářní měsíc za daný kalendářní měsíc, což v případě projednávaného sporu znamená ke dni 31. 7. 2015. V tomto světle není pochopitelné ani tvrzení, že si Navrhovatel „všechno hlídal“, když splatnost měla nastat až v budoucnu a co si vlastně hlídal, když vybral vše, co obchodní systém vybrat umožňoval (a spíše si tak nic nehlídal, když neponechal žádné peněžní prostředky na plnění svých závazků).

6.4 Klamavé praktiky a neplatnost smluv uzavřených mezi stranami sporu

Finanční arbitr z tvrzení Navrhovatele dovedl, s ohledem na související tvrzení Navrhovatele „*tento postup je podle mého názoru velmi neetický až klamavý*“ a dále, že „*...se jedná o klamavé jednání jak počítačového systému Fio banky, tak pracovníka Fio banky.*“, či „*[o]bracím se na Vás, protože myslím, že tento postup je neetický, podobá se chování žraloka, který tajně účtuje možná i desítkám tisíc klientů za neexistující přečín.*“, že Navrhovatel namítá použití nekalých obchodních praktik ze strany Instituce a dovolává se tedy porušení zákazu použití nekalých obchodních praktik podle čl. 4 a násl. zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“).

Podle čl. 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele je obchodní praktika nekalá „*je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejím působení vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě*“.

Způsobilost podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele je nutné posuzovat jak z kvalitativního hlediska, tj. zda jednání přičítané Instituci spadá pod chráněný zájem institutu klamavých praktik (resp. agresivních – použití těch se však Navrhovatel přímo nedovolává), dále z hlediska kvantitativního, tedy zda takové jednání dosahuje zákonem o ochraně spotřebitele vyžadované nutné intenzity, neboť jednání, které je v rozporu s § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele nezahrnuje případy, kdy je dopad na spotřebitele zanedbatelný.

Finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatelem namítané jednání Instituce spočívající fakticky v tom, že nebralo v položce „Peníze k výběru“ ohled na v budoucnu splatné pohledávky Instituce za Navrhovatelem (tj. Úroky za půjčku cenných papírů a v návaznosti na ně účtované Sankční úroky a Úroky za záporný zůstatek), bylo jakkoliv možné považovat za jednání klamavé, či snad agresivní, protože takové tvrzení zcela ignoruje fakt, že Instituce v okamžiku, kdy Navrhovatel provedl výběr „Peněz k výběru“ neměla o čem klamat – žádnou splatnou pohledávku za Navrhovatelem neměla.

Navrhovatel přehlíží rozsah svých vlastních povinností v závazcích sjednaných s Institucí, když se vůbec nezaobírá tím, že bylo jeho primární povinností plnit své dluhy řádně (tj. i včas) a nereflektuje fakt, že vlastním jednáním porušil ujednání Smlouvy o úvěru.

Navrhovatel přenáší odpovědnost za obezřetné a rozvážné nakládání se svým majetkem na Instituci, které přičítá k tíži povinnosti, které po ni ani není reálně možné požadovat (již s ohledem na výše zmíněnou nemožnost jakkoliv presumovat Navrhovatelovy myšlenkové pochody ve vztahu k učiněným investicím a řízení likvidity).

Průměrného spotřebitele, který minimálně čte smluvní dokumentaci a zná obsah svých práv a povinností, by namítané jednání Instituce do žádného objektivně navozenému klamu dostat nemohlo. Mohlo by jej dostat jen do klamu subjektivního, a to zejména v případě, že by neznal obsah Smlouvy o úvěru (resp. Komisionářské smlouvy), tedy smlouvy, kterou stvrdil svým podpisem. Pokud tedy jednání Instituce v některém ohledu mohlo Navrhovatele jako spotřebitele do stavu neodpovídajícího skutečnosti přivést, bezesporu jde o jednání Instituce, které bylo učiněno po právu, a klamavost jeho působení si navodil především sám Navrhovatel.

Namítané jednání Instituce finanční arbitr nevyhodnotil za klamavé. V souvislosti s namítaným jednáním nezjistil porušení zákonné ani smluvní povinnosti, ani nedošel k závěru, že Komisionářská smlouva, ani Smlouva o úvěru jsou neplatné z důvodu použití nekalých obchodních praktik podle § 5 zákona o ochraně spotřebitele.

7 K výrokům nálezu

Finanční arbitr na základě posouzení všech shromážděných podkladů došel k závěru, že Úrok z půjčky cenných papírů, Sankční úrok i Úrok ze záporného zůstatku Instituce účtovala v souladu se Smlouvou o úvěru.

Finanční arbitr současně nezjistil, že by Komisionářská smlouva a Smlouva o úvěru byly nesrozumitelné nebo neurčité, a proto neplatné.

Jelikož tedy finanční arbitr nezjistil, že by Instituce účtovala Sankční úrok, Úrok z půjčky cenných papírů a Úrok za záporný zůstatek v rozporu se Smlouvou o úvěru, ani nezjistil, že by Instituce použila vůči Navrhovateli nekalou obchodní praktiku podle § 4 a násl. zákona o ochraně spotřebitele, návrh Navrhovatele v plném rozsahu zamítá. Stejně tak zamítá návrh i ve vztahu k požadavku na náhradu nákladů spojených s uplatněním nároku ve výši 200 dolarů, protože podle § 18 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi si své náklady nese každý účastník sám.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námítky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námítky se lze vzdát. Včas podané námítky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námítkami, je v právní moci.

V Praze dne 21. 11. 2016

Mgr. Monika Nedelková

otisk úředního razítka

finanční arbitr